



## КИНО УРЛАГИЙГ ДЭМЖИХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ

### Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлага

Манай улсад кино урлагийн салбарын хууль, эрх зүйн зохицуулалт нь Төрөөс соёл, урлагийн талаар баримтлах бодлого болон Соёлын тухай хуулийн хүрээнд зохицуулагдаж байна.

"Хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл батлах тухай" Монгол Улсын Их Хурлын 2017 оны 11 дүгээр тогтоолын хавсралтын 57-д "Кино урлагийн салбарын хөгжлийг төрөөс дэмжих, кино үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх, уран бүтээлчдийн эрхийг хамгаалах чиглэлээр эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх, хууль хоорондын уялдааг хангах" чиглэлээр Киноны тухай хууль боловсруулахаар, Монгол Улсын Их Хурлын 2016 оны 45 дугаар тогтоолоор баталсан "Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-ийн 3.2.42-т "Соёлын тухай хуулийг шинэчлэн баталж, киноны тухай, музейн тухай хуулийг боловсронгуй болгон хэрэгжүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ" гэж, Засгийн газрын 2016 оны 121 дүгээр тогтоолоор баталсан "Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө"-ний 3.2.42 дахь зорилтын 3-т "Киноны тухай хуулийн төслийн боловсруулж батлуулах" гэж тус тус заасан.

Хэдийгээр кино урлагийн салбарын хууль, эрх зүйн зохицуулалт нь соёл урлагийн талаархи бодлого, хууль тогтоомжийн хүрээнд зохицуулагдаж байгаа боловч энэ нь өнөөгийн нийгмийн хурдацтай хөгжлийг даган өөрчлөгдөж буй орчин цагийн кино урлагийн чиг хандлагад нийцэхгүй байгаас гадна энэ салбарын үйл ажиллагаанд оролцогч этгээдүүдийн хэрэгцээ, шаардлагыг хангасан зохицуулалт болж чадахгүй байна.

Дэлхий нийтэд соёл, ёс суртахууны талаар сурталчилгаа, мэдээллийг кино урлагаар дамжуулан түгээх хандлага үр дүнтэй байгаа тул хосгүй түүхт улсын хувьд өөрийн орны онцлог, үндэсний түүх соёл, ёс заншлаа олон улсад сурталчлан таниулах, эх оронч үндэсний үзэл, ёс суртахууныг хүүхэд, залуучуудад төлөвшүүлэхэд кино урлаг чухал үүрэгтэй.

Кино урлагийн салбарт тулгамдаж буй дээрх асуудлуудыг шийдвэрлэхэд дараахь арга хэмжээг хэрэгжүүлэх шаардлагатай. Үүнд:

1. Киноны салбарын хууль эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх;

2. Орчин үеийн дэвшилтэт техник, технологи бүхий кино үйлдвэрлэлийн дэд бүтцийг бий болгож монгол киног дэлхийн зах зээлд гарган өрсөлдүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлэх;

3. Гадаадын иргэн, хуулийн этгээд, продакшнуудад Монгол Улсын газар нутаг дээр кино зураг авалт хийх, кино үйлдвэрлэл явуулах эрх зүйн таатай орчин бүрдүүлэх;

4. Кино үзвэрийн үндэсний сүлжээг сэргээх;

5. Хүүхэд, залуучуудад эх оронч үндэсний үзэл, ёс суртахууныг төлөвшүүлэхэд чиглэсэн кино бүтээлийг улсын захиалга, санхүүжилтээр бүтээх;

6. Киног эдийн засгийн хөшүүрэг болгон хөгжүүлэх зэрэг болно.

Дээрх хууль, эрх зүйн үндэслэл болон практик хэрэгцээ, шаардлагын дагуу Кино урлагийг дэмжих тухай хуулийн төсөл боловсруулна.

#### **Хоёр. Хуулийн төслийн бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ**

Хуулийн төсөл нь Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсэгт зааснаар анхдагч хуулийн төсөл байна.

Кино урлагийг дэмжих тухай хуулийн төсөл нь кино үйлдвэрлэлийн болон кинотой холбоотой үйл ажиллагаа эрхэлж буй бүх этгээдэд хамраалтай.

Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт кино бүтээх, түгээх, борлуулах, кино үйлдвэрлэлийг дэмжихтэй холбоотой үүсэх дараахь харилцааг зохицуулна. Үүнд:

1. Кино урлагийг дэмжих харилцаан дахь нийтлэг зохицуулалт, үндэслэлүүд;

2. Кино урлагийг дэмжих харилцаан дахь төрийн байгууллагын бүрэн эрх, хүлээх үүрэг;

3. Кино бүтээх үйл ажиллагаа, түүнд оролцогч талуудын эрх, үүрэг, киног нийтэд түгээх үйл ажиллагааны талаархи зохицуулалт;

4. Тус салбарын санхүүжилт, хөрөнгө оруулалт, дэмжлэгийн талаархи зохицуулалт;

5. Кино урлагийг дэмжих тухай хууль тогтоомжийн биелэлтэд тавих хяналт, хууль тогтоомж зөрчигчдөд хүлээлгэх хариуцлага.

**Гурав. Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсч болох нийгэм, эдийн засгийн үр дагавар, тэдгээрийг шийдвэрлэх талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал.**

Кино үйлдвэрийн дэд бүтэц байгуулах асуудлыг төр-хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааны хүрээнд улсын төсөвт ачаалал бага үүсгэхээр зохицуулалт бий болгон шийдвэрлэх боломж гарна.

Кино үзвэрийн тогтолцоог нийслэл болон аймаг орон нутагт хөгжүүлэх боломжийг нэмэгдүүлснээр улсын болоод орон нутгийн төсөвт нэмэлт орлого бий

болох, кинотеатрыг дагасан худалдаа, үйлчилгээний газар, цэгүүд шинээр бий болох, ажлын байр нэмэгдэх зэрэг эдийн засаг, нийгмийн эерэг үр дүн гарна.

Кино үйлдвэрлэлийн дэд бүтцийг улсын төсөвт ачаалал үүсгэхгүйгээр төр-хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааны хүрээнд байгуулснаар кино үйлдвэрлэлийн чанарт ахиц дэвшил гарч, улсын төсөвт нэмэлт орлогын эх үүсвэр бий болгох давуу талтай.

Мөн дэлхийн нэр хүнд бүхий киноны уран бүтээлчид Монгол Улсад кино үйлдвэрлэх боломж нээгдэх бөгөөд энэ нь Монгол Улсыг дэлхийд таниулах, үндэсний киног дэлхийд өрсөлдөх боломжийг нээж, аялал жуулчлалын урсгалыг нэмэгдүүлнэ.

Кино урлагийг дэмжсэнээр үндэсний кино урлаг хөгжих эдийн засаг, санхүүгийн боломжууд нээгдэх бөгөөд үндэсний кино олон улсын кино наадамд амжилттай оролцох, Монгол Улс өөрийн түүх соёл, ёс заншлаараа дэлхийд танигдаж, аялал жуулчлалын салбар болон бусад салбаруудад хөрөнгө оруулалт татах шинэ эх сурвалжууд бий болно.

Өсвөр үе, хүүхэд залуучуудын хүмүүжилд сөргөөр нөлөөлөхүйц хүчирхийлэл, садар самуун зэрэг нийгэмд сөрөг үр дагавартай киног тодорхой зохицуулалтаар зохицуулдаг болно.

**Дөрөв.Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль болон бусад хуультай хэрхэн уялдах, түүнийг хэрэгжүүлэх зорилгоор цаашид шинээр боловсруулах буюу нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болгох хуулийн талаарх санал.**

Кино урлагийг дэмжих тухай хуулийн төслийг Монгол Улсын Үндсэн хууль, бусад хууль тогтоомжид нийцүүлэн боловсруулна.